

EL COL·LEGI DE CIRURGIANS DE BARCELONA ALS ULTIMS ANYS DEL SEGLE XVIII

Pere VALLRIBERA i PUIG

Hem tingut ocasió d'estudiar un interessant volum manuscrit, el "LIBRO DE GOBIERNO (1796)" del Col·legi de Cirurgians de Barcelona (1) : és interessant perquè constitueix un recull de documents enviats i rebuts pel gremi de Cirurgians de Barcelona, és a dir, de les seves relacions amb els cirurgians, amb la Junta de Govern de Barcelona i amb les últimes instàncies de Madrid. Recordem que la denominació de Col·legi equivalia durant aquesta època a la de Gremi, amb l'única diferència que portava implícita una major consideració social en relació al caràcter de la professió (2). La denominació de Col·legi s'obtenia per Privilegi Reial. El Gremi de Cirurgians tenia al segle XVIII una llarga història, ja que fou constituït, aconseguint llicència i aprovació, per part de Martí l'Humà el 1400, i de ja de bon principi sota l'advocació dels sants Cosme i Damià (3).

El Llibre de Govern comprèn un període de més de 3 anys, entre 1796 i 1799, encara que la majoria dels documents inscrits són de 1796 i 1797. Durant el 1798 es recull molt poca documentació i a partir del desembre d'aquest any ja no hi trobem cap més anotació fins a últims de febrer de 1799; després hi ha unes pàgines en blanc, i el llibre acaba amb unes últimes anotacions amb la data del 3 d'octubre, copiant una Instància del Marquès de Vallesantoro, des de Madrid, i l'avís de recepció dels cirurgians barcelonins.

Encara que el Llibre de Govern abracci, com veiem, un temps ben curt és molt interessant per les notícies que ens dona. Hi podem veure com era l'exercici professional i quins eren els problemes més freqüents dels cirurgians de Barcelona i del seu "Corregiment" en la pràctica quotidiana. I així mateix, les relacions entre cirurgians i Gremi. Tot això, a més a més, succeeix en una època de gran activitat: s'acava de produir un canvi substancial en la nostra Cirurgia representat pel "Real Colegio de Cirugía de Barcelona" que comportà unes diferències profundes en l'estudi, en l'ensenyança i en la pràctica quirúrgica. Com diu CORBELLA, "passar a un altre tipus de cirurgia al que se li exigia un coneixement previ i en profunditat del camp quirúrgic, de la fisiopatologia i de l'aplicació de les noves tecnologies no va ser una tasca fàcil".

Tot això ho podem veure en la lectura del nostre "Llibre de Govern" del Gremi de Cirurgians. La problemàtica continguda afecta diversos temes, dels quals consideraré separatament de manera concisa el més importants:

1. Components del Col·legi que en el Llibre consta com a "Antiguo Colegio de Cirujanos de Barcelona". Hi consten diverses llistes, amb molt poques diferències, amb els cirurgians de Barcelona i del "Corregimiento".

2. Obligació a l'"agregació" de tots els cirurgians al Gremi.

3. Continuitat dels obradors de Barberia.

4. Problemàtica de l'exercici en relació a les ordenances. Exercici il·legal.

5. Intrusisme.

A part, el Gremi també es vol ocupar dels estudis i de l'exercici de les Llevadores.

Anem a fer-ne alguns comentaris:

1. Components del Col·legi.

Les llistes de components de l'Antic Col·legi de Cirurgians de Barcelona són molt interessants. Es curiosa la consideració de "cirujanos suburbos" als que exercien a la Barceloneta, a Gràcia, a la part de fora del Portal Nou i al Barri de Santa Madrona. Durant l'any 1796 hi ha tres relacions completes dels membres del Col·legi:

En la primera, de maig de 1796, consten 28 cirurgians exercint a Barcelona, dels quals només dos, Antoni SAN GERMAN i Josep VILA són doctors en Cirurgia, mentre que la resta consten com a llicenciats. Als suburbis hi ha 9 cirurgians: 4 a la Barceloneta, 3 a Gràcia i 2 a la "calle Fuera de la Puerta Nueva". Una segona relació, molt poc després -de juliol- té un associat més, i una tercera, al novembre fa la llista de 32 cirurgians de ciutat i 9 a suburbis.

Pel seu interès, ja que és la més completa i conté a més les taxes que devien pagar els cirurgians, copiarem íntegra la tercera llista:

"Lista de los Individuos de que se compone el Antiguo Colegio de Cirujanos de la Ciudad de Barcelona, según el orden de su antigüedad, y de las tasas mensuales respectivas a cada uno:

Antonio HUGUET	8	reales de vellón
Francisco MANEJA	15	"
Francisco BRAMON	12	"
Ramón DEPAUS	12	"
Francisco ESCOLA	16	"

Josef PRENAFETA	15	reales de vellón
Pedro CASALPRIM	12	"
Josef SALVANY	15	"
Estevan COSP	12	"
Josef FORTICH	15	"
Ramón VIDAL	9	"
Alexandro DESUMBILA	15	"
Bernardo RIBES	9	"
Francisco GIRO	15	"
Antonio PORTUSACH	12	"
Josef RIDECOS	8	"
Rafael OLIVER	12	"
Ramón NADAL	8	"
Francisco GARRIGOLES	12	"
Narciso FERRER	14	"
Juan TRULLS	14	"
Luis GIRBAU	11	"
Ramón ANGELET	11	"
Josef PUJOL	14	"
Rafael BUQUET	12	"
Francisco MONMANY	14	"
Juan ARGELAGOS	11	"
Josef VILAPUDUA	14	"
Salvador QUEROL	11	"
Manuel RODRIGUEZ	10	"
Pablo CARRERAS	13	"
Vda. ARENAS	12	"

Cirujanos suburbos

Estanislao BLAHA	8	"	Barceloneta
Antonio MORELL	8	"	"
Antonio GUIMET	8	"	"
Miguel PRENAFETA	8	"	"
Josef CARRERAS	5 r. 6 s. 8 d.		c/ Jesús, Gracia
Antonio FERRER	5 r. 6 s. 8 d.		"
Ramón REY	9 r. 10 s.		c/ Fuera Puerta Nueva
Pedro GISPERT	8 r. 9 s.		Barraqueta S. Antonio
Mariano ALEU	8 r. 9 s.		Barrio Sta. Madrona

Todos de un examen a excepción de Pedro GISPERT que lo es de dos.
Barcelona 19 Noviembre 1796".

Aquesta és la relació més completa, amb lleugeres diferències amb les anteriors.

Com veiem no hi consta SAN GERMAN que s'havia donat de baixa provocant una llarga polèmica, de la que parlarem després. En censos més antics hi ha més variacions: l'any 1729 hi havia a Barcelona 38 cirurgians, el 1770 només i posteriorment, coneixem el cens de 1808, amb 27 cirurgians, però hem de tenir en compte que l'any 1801 els barbers s'havien separat del gremi dels cirurgians (4).

Els censos de cirurgians de la província o "Corregimiento" són també molt interessants. Es feien quan els cirurgians complien l'obligació de presentar el títol segons manament del Governador Militar: "... se previene a todos los Cirujanos de los Pueblos de este Principado ya sean Ciudades, Villas, Lugares. Aldeas y Quadras presenten ante D. Josef Antonio CAPDEVILA, Cirujano de Cámara de S.M. y Maior del Ejército, Vice-Director del Real Colegio de Cirugía establecido en esta Plaza". Aquesta citació, del 1796, s'envià a tots els cirurgians, que devien notificar l'acusament de recepció. Això ens permet tenir la relació dels cirurgians de tots els pobles. Creiem interessant de copiar la llista d'aquests cirurgians que exercien en les nostres terres a les acaballes del segle XVIII:

Raymundo TURELL,	Sarrià
Juan MARFA,	Sarrià
Juan MALLOL,	Horta
Francisco CARRERAS,	Horta
Francisco ESTEFANELL,	Sant Andreu del Palomar
Josef AMETLLA,	Sant Andreu del Palomar
Miguel MASANET,	Badalona
Pedro Juan SIMON,	Badalona
Josef TUSQUELLAS,	Sant Martí de Provensals
Alexandro RONDONI,	Sants
Mariano MONMANY,	Esplugues de Llobregat
Ramón GERRIS,	Sant Feliu de Llobregat
Francisco SANCHEZ, pare,	Sant Feliu
Francisco SANCHEZ, fill,	Sant Feliu
Joseph CASAJUANA,	Pallejà
Diego ESCOLA,	Molins de Rei
Manuel FONT,	El Papiol
Domingo VIDAL,	Martorell
Ramon PUJOL,	Martorell
Sr. Pasqual ... Cirurgià,	Sant Andreu de la Barca
Tomás GINESTA,	Corbera de Llobregat
Agustín MASFERRER,	Sant Vicenç dels Horts
Joseph CASTAÑEDA,	Sant Vicenç dels Horts
Rafael FORNS,	Sant Boi de Llobregat
Francisco SALO,	Sant Climent (més tard a Rubí)
Gabriel BADOSA,	Rubí

Gabriel MORELL,
Jaime MORA,
Josef BUSQUETS, padre,
Jaime BUSQUETS, hijo,
Francisco MASIP,
Pedro GISPERT,

Gavà
El Prat de Llobregat
Hospitalet de Llobregat
Hospitalet
Hospitalet
Viladecans (traslladat de Barcelona)

A Martorell hi ha dues botigues regentades per vídues de cirurgia:

Catalina BORRELL, viuda de Josef BORRELL, Cirujano
Teresa RUFÍ, viuda de Baudilio RUFÍ, Cirujano

A Sant Andreu de la Barca hi ha un cirurgià del que només es diu el nom de fonts, Sr. Pasqual.

"A San Estevan Sasroviras hay un maestro de primeras letras: este executa algo del oficio de Cirugía".

A Corbera, a més del cirurgià, hi ha també "un maestro de primeras letras y este por necesidad de otra persona executa algo la Cirugía, respecto de ser una tierra bastante lexos del Cirujano, y este se llama Tomas GINESTA".

A moltes localitats no hi ha Cirugià: Vallvidrera - Sant Gervasi - Sant Adrià del Besòs - Santa Coloma de Gramanet - Sant Just Desvern - Sant Joan Despí - "Santa Cruz de Orden" - Castellbisbal - Castellví - Sant pons - Cervelló - Vallirana - Torrelles - Santa Coloma de Cervelló - Begas - Castelldefels - Viladecans (on anà a exercir més tard Pere GISPERT)- Cornellà.

Diguem que aquestes llistes servien també per poder obligar al pagament de les quotes als cirurgians de molts pobles, molt remissos a pagar i als quals se'ls cita repetidament; en algunes ocasions s'havia arribat a posar multes i a l'amenaça d'embargament o de presó. Durant els anys 1796 i 97 hi ha nombroses relacions de cirurgians que no paguen les mensualitats. Citarem com a cas límit el de Francesc CARRERAS I PUIG, de la vila d'Horta que mai no havia pagat res; se l'havia suspès de l'exercici de la cirurgia però ell continuava treballant. Finalment se'l va a buscar amb amenaça immediata de presó, cosa que evita deixant un rellogte de penyora i donant paraula de pagar la meitat del deute en dos mesos. Això ho compleix, i així se li aixeca la prohibició d'exercir.

Aquests retards en el pagament era un mal estès. Precisament durant l'any 1799 es fan les últimes anotacions, que ja hem citat abans:

El Governador i la Junta Superior Governativa (signada pel "Vicepresident del Real Colegio de Cirugía de este Principado, Dr. Francisco BORRAS) havien exposat el problema d'aquesta morositat. A l'octubre de 1799 contesta el

"Marqués de Vallesantoro, por mandato de su Señoría Ramon CORTES Y LORA, Secretario Mayor" fent un ultimàtum perquè s'apliquin les multes als qui no hagin pagat abans de 8 dies. Aquesta intimidació es fa a:

Josep TUSQUELLAS de Sant Martí, MASFERRER i CABANILLAS de Badalona, ESTEFANELL i AMETLLA de Sant Andreu del Palomar, CARRERAS PUIG i Francesc PUIG d'Horta, MARFA i TURELL de Sarrià, Sandro RONDONI de Sants, MONMANY d'Esplugues, GUERRI i Francesc i Bartomeu SANCHEZ de Sant Feliu, Agustí MASFERRER de Sant Vicenç dels Horts, Diego ESCOLA de Molins de Rei, Manuel FONT del Papiol, Domingo VIOLA de Martorell, Pasqual TAL de Sant Andreu de la Barca, Francesc SALI de Sant Climent, Gabriel MORELL de Gavà, Francesc TAL de Viladecans, Rafael FORNS de Sant Boi, Josef CASAJOANA de Cornellà, i Jaume QUINTANA i Francesc MASIP de l'Hospitalet.

Tots ells envien un rebut de recepció, l'últim dels quals consta el 10 d'actubre de 1799.

2. Agregació

L'obligació a l'agregació a aquest "Antic Col·legi de Cirurgians de Barcelona" provocà alguna tensió, inclús entre persones tan significatives com Antoni SAN GERMAN, llavors ja doctor en Cirurgia (5). SAN GERMAN manifesta que "he resuelto desagregarme del Colegio Antigo para poder desempeñar mejor las obligaciones que me ha impuesto el Rey con el nuevo empleo que debo a su Real piedad". En aquesta època havia estat cirurgià militar durant un llarg període de vuit anys i havia obtingut diversos càrrecs, entre els quals el de professor auxiliar al Real Col·legi. Se li demana l'agregació, però SAN GERMAN la refusa repetidament.

La controvèrsia és més gran encara per l'agregació dels Catedràtics i la dels cirurgians llatins -s'hi consideren els de 9, 5, 3 i 2 exàmens-. Així trobem a Pau CAPDEVILA, director del Col·legi de Cirurgians, i a Pere PALAU, Practicant Major de l'Hospital, que no accepten, durant molt temps, aquesta agregació. Tant és així que a les acaballes de 1796 se'ls hi envia una ordre comminant-los a l'agregació per poder continuar exercint. Només l'accepta PALAU, i CAPDEVILA anuncia que presentarà recurs.

Es també important l'oposició d'alguns cirurgians militars a l'agregació. Demanen que no se'ls consideri residents a Barcelona o bé diuen que el seu exercici civil és tan minso que faria molt oneros el cost de l'agregació i el de les contribucions mensuals. A vegades les cartes i al·legacions se succeeixen durant temps. Citarem com exemple al Cirurgià Pau OLLER, que havent servit durant tota la guerra a l'Exèrcit en campanya sol·licita no ser tingut com a resident. I

també a Manuel RODRIGUEZ, que exposa que abandonà la seva anterior situació per servir al Rei en l'Exèrcit de campanya de Catalunya i que veu reduït a molt curt l'exercici de la seva professió. Finalment, però, s'agregà.

3. Continuitat dels obradors de Barberia

Es una de les causes de controvèrsia entre els cirurgians. Moltes vegades els nous cirurgians llatins, inclús de 9 exàmens (i inclús SAN GERMAN catedràtic des de 1797 al Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona) continuen davant dels obradors de Barberia. Bé és veritat que deixaven la pràctica de barberia als fadrins i ajudants, mentre que ells exercien només la cirurgia. Això no era ben vist, s'havia denunciat diverses vegades al Governador, i inclús des de Madrid es recorda "la nueva ordenanza de los Reales Colegios de Cirugia en la parte que prohiben que los Latinos tengan tienda de Barberia". Aquí es demana que es deixin les coses com eren abans mantenint els privilegis dels Estatuts Municipals. El problema continuà durant un temps, i és que molts cirurgians treien més profit econòmic de la barberia que de la pràctica de la cirurgia. Un altre exemple ens el dona Josep VILAPUDUA, graduat de 9 exàmens que continua la barberia del seu pare, difunt, sense donar-se d'alta al Gremi. Com diem, aquest problema dels obradors de Barberia encara es mantingué durant temps. El problema acabà uns anys més tard en que des de Madrid es reconegueren els drets adquirits, que desapareixerien quan per baixes els obradores vacants fossin coberts per Cirurgians romancistes.

4. Problemàtica en l'exercici de la cirurgia

Però la part que més indicis ens dóna sobre la manera d'exercir dels nostres cirurgians és en l'estudi de la problemàtica portada al Gremi de manera més freqüent.

Ja hem citat que són reiteratives les ordenances per les quals s'obliga a tots els cirurgians de la província a presentar el seu títol davant del Governador. Això vol dir la dificultat, després de tant temps, de regularitzar la nòmina dels cirurgians que exercien a la província. La majoria dels cirurgians dels pobles no compleixen aquesta ordre, a vegades al·legant que els hi és massa oneros el deixar l'exercici de la professió durant un o dos dies i els viatges a la capital, degut a que els sous que tenen són massa reduïts. Inclús el Gremi ajuda a aquesta excusa. Així, trobem que Josep AMETLLA, cirurgià de Sant Andreu del Palomar, en saber-se controlat, manifesta que fou examinat i passat a mestre Cirurgià de dos exàmens aquest mateix any, i que "es muy sensible a un pobre cirujano lo que se supone haber de entregar un pezo duro por la revalidación, y una peseta mensualmente".

El problema acaba amb una ordre -de la que ja hem parlat- del Governador de la plaça, en aquell moment Joan d'Escofet, que citarem textualment: "se previene a todos los Cirujanos de los Pueblos de este Principado ya sean Ciudades, Villas, Lugares, Aldeas y Cuadras presenten (el título) ante D. Josef Antonio Capdevila, Cirujano de Cámara de S.M. y Maior del Ejército...". I s'envia oficialment la citació a tots els pobles, els quals deuen acusar el rebut a través dels Regidors, la Justícia o el Batlle de cada lloc. A pesar de que l'ordre parla del "Principado" només s'envia a la província de Barcelona. Es curiós veure considerats encara com a pobles Sants, L'Hospitalet, Sant Adrià, Santa Coloma de Gramanet, Sant Andreu del Palomar, Horta, Sant Gervasi, Sarrià o Esplugues.

Tot això anava lligat amb els problemes dels cirurgians que no pagaven les taxes. Eren problemes difícils de solucionar, que en ocasions varen arribar a tancaments d'obradors, suspensió de l'exercici dels "lentosos" a pagar i inclús amenaces d'empresonament. Això succeí, com hem indicat abans, a Francesc CARRERAS I PUIG, Cirurgià d'Horta que durant anys es resistí a pagar res. Quan se'l va a buscar per empresonar-lo ha de deixar en penyora el seu rellotge.

Aquests problemes ens serveixen per conèixer els noms d'un gran nombre de cirurgians en exercici en les nostres terres. Constituïen un estament modest, potser algunes vegades sense massa preparació, però moltes altres servit per una sèrie d'homes preocupats en estar al dia en el seu art. En altre lloc hem estudiat uns manuscrits, que entre ells es repetien i es copiaven. L'exemple més important ens el dona el cirurgià de Rubí, Anton de Borja, autor d'uns manuscrits en els que hi trobem signatures de diversos cirurgians de llocs diferents, que estudiaven o copiaven els textos (6). També és un índex de bona praxi el recull en el Llibre que estem estudiant d'algunes curacions fetes per cirurgians que a més, en casos de necessitat acudien als Doctors en Medicina o bé als de Cirurgia de més prestigi en consultes.

Un capítol apart el constitueixen les freqüents denúncies fetes sobre obradors en els que hi treballaven ajudants no qualificats o sense títol. Es una problemàtica molt especial, ja que la majoria de vegades es podia demostrar que els ajudants feien algunes cures només en presència del cirurgià i per ordre d'ell. Posem com a exemple a Ramon DEPAUS, denunciat perquè en la seva barberia al carrer Conde del Asalto hi treballaven dues persones no qualificades. DEPAUS es defensa dient que "los reiterados clamores que contra mi se han fulminado son muy infundados" i explica que un és un fadrí, declarat i que paga la taxa, i l'altre és un ajudant que el té de caritat per ajudar-lo a que pugui estudiar. "Ni uno ni otro ejercen sin mi precisa intervención más parte de la Cirugía que sangrar y aplicar sanguijuelas".

Un altre exemple ens el dóna la denúncia feta pel cirurgià de Martorell, Domingo VIOLA, per dues botigues d'aquesta ciutat que estan "dirigidas por mancebos de poca instrucción ... que exercen la cirugia con grave perjuicio de la humanidad". Es tractava de dues botigues que mantenien les vídues de dos cirurgians que havien mort (i que hem citat abans). Aquests obradors podien ser regentats per vídues del cirurgià que les tenia només durant un temps: en aquests casos se'ls hi donava un termini, gairebé sempre d'un any, si hi havia algun fill estudiant, o be una filla que es pogués casar amb un altre cirurgià.

Es curiós el cas de dos pobles on exerceix de cirurgià el mestre de minyons. En un d'ells es fa constar que fou ensenyat pel cirurgià per poder substituir-lo.

5. Intrusisme

Lògicament les denúncies són més freqüents i de més pes en cas d'intrusisme. Algunes vegades les contrioversies que provoquen les denúncies duren temps. Per elles coneixem algun d'aquests personatges. Així, el curandero Vicentet (Vicenç Ferrer), que fa alguna intervenció perquè segons es defensa, "como hijo de Boticario he profesado este arte..." i en cas de necessitat l'ha exercit, manifestant que l'havien vingut a buscar perquè posés un emplastre a una llúpia del pit d'una dona, que feia uns 10 anys que la tenia. Però el cas és que la malalta morí tres dies després.

Un altre curandero es Miquel Canalias, el Cadiraire, que sense amagar-se practica la cirurgia a Sant Feliu i llocs del voltant. Està exercint durant anys malgrat les nombroses denúncies en contra. Consten denúncies de Francesc i Bartomeu SANCHEZ, de Sant Feliu de Llobregat, del doctor Pere VILANOVA, metge també de Sant Feliu, de Marià MONMANY, cirurgià d'Esplugues i d'Alexandre RONDONI, cirurgià de Santa Maria de Sants. Un altre cirurgià, Agustí FORNS va ser expulsat d'una casa on feia una curació, i insultat, acusant a "dicho Canalias quien es la abominación y destrucción de la Cirugía". Però el cas és que actua gratis, i només en fractures i luxacions, segons es desprèn d'un informe oficial. Accepta només el que se li dona per gratitud dels pacients. Oficialment se'l fa vigilar pel perjudici que en resulta als cirurgians del poble.

Hi ha notes també sobre la curandera coneguda com la Rey, a Sarrià, que té l'únic títol de "curar de gràcia". Té tant predicament que en un cas els familiars del malalt no deixen passar a la casa als cirurgians per indicació seva. El dia anterior els dos cirurgians de Sarrià que el porten tenen una consulta amb Pere Oller i indiquen que s'ha d'operar del carboncle del coll. Però quan van a fer-ho se'ls hi barra el pas.

Creiem que seria repetitiva l'explicació d'altres casos semblants. Amb aquestes notes hem procurat estudiar el que podem intuir de més interessant de la pràctica i dels problemes més usuals dels nostres cirurgians de fa uns dos-cents anys.

NOTES

1. ARXIU HISTORIC DE LA CIUTAT DE BARCELONA, Gremis - Cirurgians, 11-I, "Libro de Gobierno (1796)".
2. MOLAS RIBALTA, Pedro. Los gremios barceloneses del siglo XVIII. Confederación Española de Cajas de Ahorro, Madrid 1970, pàg. 49.
3. BOFARULL I SANS, Francisco. Gremios y cofradías de la antigua Corona de Aragón. Tomo II, Barcelona 1910, pàg. 273. MOLAS RIBALTA, en canvi, en l'obra citada diu que el Col·legi fou erigit per Alfons el Magnànim l'any 1455.
4. MOLAS RIBALTA. Ob. cit., pàgs. 254 i 250.
5. CALBET I CAMARASA, Josep M.; CORBELLA I CORBELLA, Jacint. Diccionari biogràfic de metges catalans. Tercer volum, Fundació Vives Casajuana - Seminari Pere Mata, Barcelona 1983, pàg. 83.
6. VALLRIBERA I PUIG, Pere. L'obra mèdica catalana de dos cirurgians del 1700, Anton de Borja i Carles Pallejà. Seminari Pere Mata. P.P.U. Barcelona 1987.

El Seminari Pere Mata, de les Unitats de Medicina Legal i Laboral i Toxicologia i d'Història de la Medicina de la Universitat de Barcelona fou creat en ocasió del centenari de la mort de Pere Mata i Fontanet (Reus, 1811 - Madrid, 1877) que fou professor de Medicina Legal, com a eina per facilitar la publicació de llibres i la difusió de l'activitat científica.

RELACIO DE PUBLICACIONS DEL SEMINARI PERE MATA

1. DOMENECH, Edelmira: "La Frenología. Análisis histórico de una doctrina psicológica organicista. 1977. 216 pp.
2. CAMPS i SURROCA, Manuel; CAMPS i CLEMENTE, Manuel: "Santuaris lleidatans amb tradició mèdica". Lleida, 1981. 158 pp.
3. CALBET i CAMARASA, Josep M; CORBELLA, Jacint: "Diccionari biogràfic de metges catalans. vol. I. A-E". 1981. 194 pp. (Coedició amb Fundació Salvador Vives i Casajuana).
4. III Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Programa. Lleida, 4-6 de juny de 1981. 32 pp. (Coedició amb Col·legi Oficial de Metges de Lleida).
5. Actes del III Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Lleida 1981. vol I. 1981. 346 pp.
6. HUGUET i RAMIA, Emilio: "Determinación del cadmio y plomo en las aguas de consumo". 1981. 90 pp.
7. MARTI AMENGUAL, Gabriel: "El suicidio consumado en las Islas Baleares". 1981. 156 pp.
8. CALBET i CAMARASA, Josep M; CORBELLA, Jacint: "Diccionari biogràfic de metges catalans. vol. II. F-Q". 1982. 240 pp. (Coedició amb Fundació Salvador Vives i Casajuana).
9. CAMPS i CLEMENTE, Manuel; CAMPS i SURROCA, Manuel: "Aspectes sanitaris de l'arxiu de Sant Joan de Lleida". Lleida, 1983. 424 pp.
10. CALBET i CAMARASA, Josep M; CORBELLA, Jacint: "Diccionari biogràfic de metges catalans. vol. III. R-Z i Addenda." 1983. 348 pp. (Coedició amb Fundació Salvador Vives i Casajuana).
11. CORBELLA CORBELLA, Jacinto; CALBET CAMARASA, José M: "El pensamiento sanitario y laboral de dos médicos anarquistas del siglo XIX". 1984. 172 pp.
12. I Congrés Català de Medicina del Treball. Programa. Barcelona, abril 1984. 36 pp.

13. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. I. 1984*. 322 pp.
14. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. II. 1984**. 346 pp.
15. ARRO y TRIAY, Francisco de P: "Estadística mèdica de la Compañía de Ferrocarriles de Tarragona a Barcelona y Francia". (Barcelona, 1892. Reedició facsímil). Edició i estudi preliminar de J. Corbella. 1984. 162 pp. (Coedició amb Societat Catalana de Seguretat i Medicina del treball i Ajuntament de Barcelona).
16. CAMPS i SURROCA, Manuel; CAMPS i CLEMENTE, Manuel: "La pesta de meitats del segle XVII a Catalunya". Lleida, 1985. 424 pp.
17. IV Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Programa. Monestir de Poblet. Tarragona, 7-9 de juny de 1985. 36 pp.
18. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol III. 1985*. 470 pp.
19. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol IV. 1985**. 395 pp.
20. ROBERT YARZABAL, Bartolomé: "Balance del siglo XIX. La Medicina". Edición y estudio preliminar: J.M. Calbet; J. Corbella. 1985. 68 pp.
21. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol V. 1986*. 412 pp.
22. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol VI. 1986*. 382 pp.
23. VIDAL, Domingo: "Cirugía Forense" (1783). Edició i estudi preliminar: J. Corbella. 1987. XXIV. 96 pp.
24. MONTAÑA i BUCHACA, Daniel: "Aspectes sanitaris dels Arxius de les parròquies del terme i vila de Terrassa als segles XVI, XVII i XVIII". 1987. 188 pp.
25. DOMENECH, Edelmira; CORBELLA, Jacint; PARELLADA, Dídac (eds.): "Bases històriques de la psiquiatria catalana moderna". 1987. 401 pp.
26. VALLRIBERA i PUIG, Pere: "L'obra mèdica de dos cirurgians catalans del 1700. Anton de Borja i Carles Pallejà". 1987. 130 pp.
27. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol VII. 1987*. 320 pp.
28. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol VIII. 1987**. 337 pp.
29. FRAGOSO, Juan: "Tratado de las Declaraciones que han de hacer los cirujanos acerca de muchas enfermedades y muchas maneras de muertes que suceden". Edición y estudio preliminar: J. Corbella. 1988. 71 pp.

30. LOPEZ GOMEZ, José Manuel: "Don Martín Vallejo Lobón. El médico y el hombre". 1988. 250 pp.
31. HUGUET RAMIA, Emili; CARRACEDO ALVAREZ, Angel; GENE BADIA, Manel: "Introducción a la investigación biológica de la paternidad". 1988. 206 pp.
32. HEXACLOROBENCENO. Primeras Jornadas Nacionales. Libro de Resúmenes. 1988. 30 pp.
33. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. IX. 1988*. 378 pp.
34. Jornades d'Història de la Medicina d'Olot". Olot, 28 i 29 de març de 1987. 135 pp. (separata de Gimbernat VIII).
35. ORFILA núm 1. I Jornadas Anuales de la Sociedad Española de Medicina Legal y Forense. Alicante 3 y 4 de abril de 1987. Libro de Actas. 1989. 265 pp.
36. ORFILA núm 2. II Jornadas Anuales de la Sociedad Española de Medicina Legal y Forense. Barcelona 8 y 9 de abril de 1988. Libro de Actas. 1989. 393 pp.
37. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol.X. 1988**. 330 pp.
38. CALBET i CAMARASA, Josep M; VALLRIBERA i PUIG, Pere: "Medicina i Societat a l'Espluga de Francolí (segles XVIII i XIX)". Gimbernat vol. XI, 1989*. 1990. 272 pp.
39. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i la Ciència. vol. XII. 1989**. 274 pp.
40. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol XIII. 1990*. Actes VI Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Manresa 1990, vol I. 311 pp.
41. HEXACLOROBENCENO. Primeras Jornadas Nacionales. Barcelona 23 - 24 de mayo de 1988. Libro de Actas. 246 pp.
42. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol XIV. 1990**. Actes VI Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Manresa 1990. Vol II. 316 pp.
43. XVI Jornadas Mediterráneas de Medicina del Trabajo. Alicante, 25-27 abril 1991. Programa. 26 pp.
44. STUDIA RAMAZZINIANA MEDITERRANEA. 1991. vol I. Actas XVI Jornadas Mediterráneas de Medicina del Trabajo, Alicante 1991. 243 pp.
45. DOMENECH, Edelmira: "Introducción a la Historia de la Psicopatología". 1991. 175 pp.
46. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. XV. 1991*. Actes VI Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Manresa, 1990. vol. III. 320 pp.

47. REMON GIL, Julio: "Aspectos sanitarios del Archivo de la Parroquia de Santa Ana de Buñuel (Navarra)" 1991. 218 pp.
48. CORBELLA, Jacint; CALBET, Josep M.: "Bibliografia històrica de la sanitat catalana. vol. I (A-F)". (Gimbernat, XVI). 1991**. 340 pp.
49. LOPEZ GOMEZ, José Manuel: "La Topografía médica de Vic de Antoni Millet (1798)". 1992. 102 pp.
50. PAU i ROIGE, Jordi: "Aspectes sanitaris dels arxius parroquials del Priorat (segles XVI-XVIII)" 1992. 144 pp.
51. MASSONS i ESPLUGAS, Josep M.: "Francesc Puig (1720-1797) i els cirurgians del seu temps". 1993. 172 pp.
52. CORBELLA, Jacint: "Les memòries manuscrites de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya". 1993. 120 pp.
53. PARELLADA, Dídac; DOMENECH, Edelmira; CORBELLA, Jacint: "Lexicon Psiquiàtric arcaic i curiós". 1993. 268 pp.
54. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. vol. XVII. 1992*. 359 pp. Actes VII Congrés Història de la Medicina Catalana. Tarragona. 1992. vol. I.
55. STUDIA RAMAZZINIANA MEDITERRANEA. 1992. Vol. 2.
56. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. XVIII, 1992 (**). Actes del VII Congrés d'Història de la Medicina Catalana, Tarragona, 1992. Vol II.
57. STUDIA RAMAZZINIANA MEDITERRANEA. 1993. Vol. 3.
58. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència, XIX, 1993 (*). Actes del VII Congrés d'Història de la Medicina Catalana, Tarragona, 1992, vol. III.
59. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. XX, 1993 (**).
60. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. XXI, 1994 (*). Actes del VIII Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Barcelona, 1994, vol I.
61. LOPEZ GOMEZ, José Manuel. "Sociología de las profesiones sanitarias en Mérida (1700-1833)". 1994. 180 pp.
62. CALBET i CAMARASA, J.M.; ESCUDE i AIXELA, M.: "Orígens del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona". 1994. 150 pp.

63. RIBAS i PUNTI, Francesc: "Els goigs de l'Hospital General de santa Creu de Barcelona". 1994.

64. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. XXII. 1994 (**).

65. CORBELLA, Jacint: "Antecedentes históricos de la Medicina Legal en España". Barcelona-Lleida, 1995.

66. GIMBERNAT. Revista Catalana d'Història de la Medicina i de la Ciència. XXIII. 1995 (*). Actes del VIIIè Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Barcelona, 1994. Volum II.

